

PRAKTICKÉ INFORMÁCIE
PRE PACIENTOV

DAROVANIE KRVÍ

NÁBOR DARCOV KRVI

Hlavný motív pre darovanie krvi je pomoc inému človeku v zdravotnej núdzi. Darcovstvo krvi je dobrovoľné.

Je to veľmi prospešný, bezpečný a jednoduchý humánny čin.

Rozhodujúcu úlohu pri nábore darcov má Slovenský Červený kríž v spolupráci s klubmi darcov krvi, hematologicko-transfúziologickými oddeleniami jednotlivých nemocníc, vychádzajúc z ich potrieb, Národnou transfúznou službou, charitatívnymi a cirkevnými organizáciami.

Na propagáciu sa využívajú prednášky, osobný kontakt, plagáty, letáky, agitačné články, rozhlasové a televízne relácie zamerané na význam a liečebné poslanie krvi a jej zložiek, nenahraditeľnosť krvi a na podmienky a možnosti darovania krvi.

Najznámejšie každoročné akcie na hromadné odbery krvi:

- **Valentínska kvapka** (február)
- Oslavy **Svetového dňa darcov krvi** (14. jún, pri príležitosti narodenia K. Lansteinerja)
- **Prázdninová kvapka** (letné mesiace)
- **Študentská kvapka krvi** (november)
- **Vianočná kvapka krvi** (december)

ODBER KRVI

Odbery krvi sa vykonávajú na pracoviskách hematologicko-transfúziologických oddelení nemocníc, Národnej transfúznej služby alebo formou výjazdov za darcami mobilnými odberovými jednotkami, ktoré sa stávajú obľúbenými a poskytujú darcom rôzne výhody (darovanie v im známom prostredí bez nutnosti cestovania a straty času, podpora kolegov a priateľov na mieste a pod.).

PODMIENKY NA DAROVANIE KRVI

Darcom krvi môže byť každý zdravý človek vo veku od dovŕšenia 18 rokov do 60 rokov, s telesnou hmotnosťou minimálne 50 kg.

Spôsobilosť na darovanie krvi posudzuje lekár transfúzneho oddelenia na základe anamnézy, klinických a laboratórnych vyšetrení.

Interval darovania je pre mužov každé 3 mesiace a pre ženy každé 4 mesiace.

PRÍPRAVA NA ODBER KRVI

NEHLADUJTE. NA ODBER KRVI NECHOĎTE NALAČNO.

Deň pred odberom jedzte **lahkú stravu**, ráno **vypite aspoň 0,5 l nealkoholických nápojov** a zjedzte ľahké raňajky (pečivo, džem, med, ovocie, zeleninu). Pred odberom vám neodporúčame jesť mliečne výrobky, údeniny a podobne. Neodporúčame vám zároveň prísť po fyzickej alebo psychickej záťaž. Nie je vhodné darovať krv počas menštruácie, resp. tesne pred ňou alebo po nej.

Pred odberom krvi **nefajčite** (minimálne 6 hodín), **nepite alkohol** (aspoň 12 – 14 hodín) a 24 hodín pred odberom sa nevystavujte príliš veľkej psychickej a telesnej námahe, vynechajte tréningy a návštevu posilňovne.

Alkohol, tučné jedlá, telesná námaha a niektoré lieky môžu prechodne spôsobiť zvýšenú aktivitu pečenejých enzýmov (ALT). Dbajte na to, aby ste boli **oddýchnutí, čerství, po výdatnom spánku**, pretože váš fyzický stav sa odzrkadlí na kvalite vašej krvi.

PRIEBEH ODBERU KRVI

- 1 vyplnenie Dotazníka pre darcu krvi, plazmy a krvných buniek,
- 2 zaevidovanie darcu v evidencii,
- 3 odber krvi na vyšetrenie krvného obrazu (krvného farbiva), príp. orientačne krvnej skupiny,
- 4 lekárske vyšetrenie,
- 5 samotný odber krvi (čas odberu cca 7 – 10 min., objem odobratej krvi 400 – 500 ml).

**Pri darovaní krvi sa darca nemôže nakaziť.
Pri odbere sa používa výlučne jednorazový materiál.**

Trvalo nemôžu darovať krv osoby v týchto prípadoch:

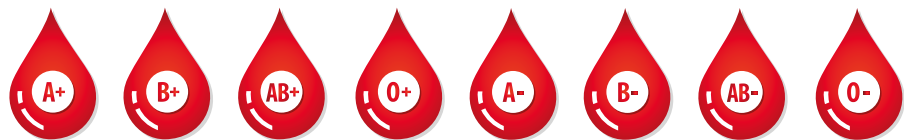
- pozitívny test na AIDS (HIV), žltáčku typu B alebo C a na syfilis,
- návyk na vnútrožilové alebo vnútro svalové podávanie drog,
- homo- alebo bisexualita u mužov,
- poskytovanie platených sexuálnych služieb,
- nepredpísané užívanie anabolických steroidov alebo hormónov,
- liečba poruchy zrážania krvi (napr. hemofílie) krvnými prípravkami.

Dočasne nemôžu darovať krv osoby v týchto prípadoch:

- návšteva oblasti s endemickým výskytom malárie v posledných 6 mesiacoch alebo prekonanie malárie,
- kvapavka alebo iná pohlavná choroba v posledných 12 mesiacoch,
- po pobyte v oblastiach s vysokým výskytom AIDS alebo hepatitídy posledných 12 mesiacov,
- po pobyte v oblastiach výskytu vtáčej chrípky za posledný 1 mesiac,
- sexuálne správanie, ktoré vystavuje osobu riziku získania závažných infekčných ochorení prenášaných krvou (posledných 12 mesiacov intímny kontakt s osobou, ktorá by spĺňala kritériá uvedené v bodoch 1 – 6),
- po absolvovaní niektorých úkonov (operácia, endoskopia, katetrizácia ciev, transfúzia krvi, tetovanie, pírasing, aplikácia náušnic, akupunktúra) v posledných 6 mesiacoch,
- alergické ochorenia, ak máte ťažkosti alebo užívate lieky,
- užívanie niektorých liekov.

Ďalšie informácie o dočasnom vyradení zo zoznamu darcov krvi poskytne lekár pri vyšetrení darcu.

KRVNÉ SKUPINY

OCEŇOVANIE DARCOV KRVÍ

Kategórie ocenenia darcov krvi podľa počtu odberov:

BRONZOVÁ PLAKETA ženy 10 odberov, muži 10 odberov

STRIEBORNÁ PLAKETA ženy 20 odberov, muži 20 odberov

ZLATÁ PLAKETA ženy 30 odberov, muži 40 odberov

DIAMANTOVÁ PLAKETA ženy 60 odberov, muži 80 odberov

KŇAZOVICKÉHO MEDAILA ženy 80 odberov, muži 100 odberov

Špeciálnym ocenením pre aktivistov v oblasti rozvoja darcovstva krvi je **Pamätná plaketa doc. MUDr. Vladimíra Krišľa, CSc.**

BENEFITY VIACNÁSOBNÉHO DAROVANIA KRVI

Mestá darcom krvi poskytujú rôzne zľavy na služby v sieti mestských zariadení.

Bližšie informácie o týchto benefitoch poskytujú v každom odberovom mieste bydliska.

Darcovia krvi, ďakujeme vám, že ste sa rozhodli pre dôležitý krok v živote – darovať svoj najvzácnejší dar. Vaša krv môže zachrániť ďalšieho človeka, ktorý to potrebuje. Umelá náhrada krvi neexistuje, jej jediným zdrojom ste **vy**.

ĎAKUJEME.

Vaša krv pomáha. Vaša krv zachraňuje životy.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY:

- 1) prof. MUDr. Peter Kubisz, DrSc., a kolektív – Hematológia a transfúziológia, vydavateľstvo Grada 2006, ISBN 80-8090-000-0.
- 2) doc. MUDr. Adriana Sakalová, DrSc., a kolektív – Hematológia a transfúziológia, vydavateľstvo Osveta 1995, ISBN 80-217-0444-6.
- 3) doc. MUDr. Viera Fábryová, CSc., a kolektív – Imunohematológia a transfúzna medicína pre prax, vydavateľstvo Grada 2012, ISBN 978-80-8090-002-1.

VYPRACOVALA:

Mgr. Mária Kaščáková

hlavný zdravotnícky laborant Sveta zdravia pre hematológiu a transfúziológiu